

TEMA 3. ANALIZA DE GEN

3.1. CONȚINUTUL ȘI OBIECTIVELE ANALIZEI DE GEN

ANALIZA de GEN

Parte integrantă a analizei socio-economice

Examinează diferențele din viețile femeilor și bărbaților, (care conduc sau creează inegalități economice și sociale)

Demonstrează că politicile și implementarea lor nu este gender neutră într-o societate bazată pe diferențele de gen și oferă posibilitatea încadrării rezultatelor în politicile și strategiile promovate.

Evidențiază schimbările și impactul asupra femeilor și bărbaților

---

Se bazează pe instrumente și tehnici specifice

CE ANALIZĂM DE FAPT?

- ❑ repartizarea pe sexe a pieței forței de muncă, gospodăriilor, comunității, instituțiilor, sferelor etc. și modelele (tiparele) de luare a deciziilor la diferite nivele;
- ❑ accesul la resurse și controlul asupra resurselor, activelor și a beneficiilor;
- ❑ diferențele existente privind nevoile femeilor/fetelor și ale bărbaților/băieților, precum și prioritățile și punctele forte;
- ❑ complexitatea relațiilor de gen în societate, organizație sau sfera; diferitele norme și convingeri existente despre gen și rolurile fiecărui gen;
- ❑ barierele și constrângerile în participarea/reprezentarea femeilor și bărbaților etc.

Analiza de gen

în accepțiunea Candidei March, Ines Smyth and Maitrayee Mukhopadhyay (1999)

explorează și subliniază relațiile femeilor și bărbaților în societate, și inegalitățile în aceste relații, clarificând:

- Cine ce face?
- Cine are ce?
- Cine decide?
- Cum?
- Cine câștigă?
- Cine pierde?

Când se pun aceste întrebări, de asemenea, se vor impune să aflăm:

✓ Care/câte femei?

✓ Care/câți bărbați?

Necesitatea analizei de gen

Viața femeilor și bărbaților și, ca rezultat, experiențele, necesitățile, reușitele și prioritățile sunt diferite

Viețile femeilor nu sunt identice, interesele lor pot fi determinate atât de statutul social sau identitatea etnică, cât și de faptul că sunt femei

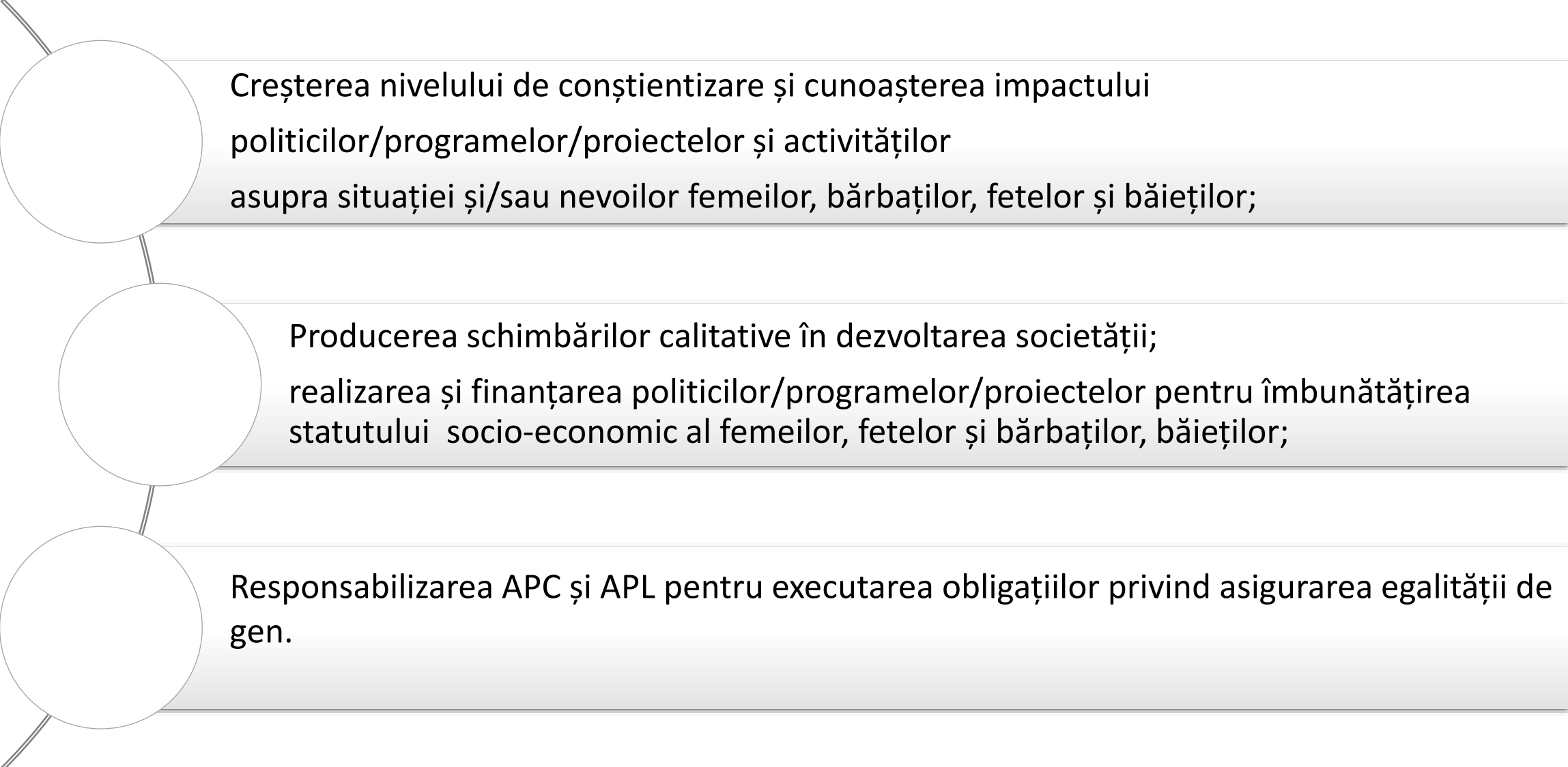
Experiențele, necesitățile, reușitele și prioritățile variază în funcție de: vârstă, etnie, dizabilitate, nivelul veniturilor, statutul de angajare, cel conjugal, orientarea sexuală

Este necesară elaborarea diferitelor strategii nu doar pentru femei și bărbați, ci și pentru diferite categorii de femei și bărbați

IMPORTANȚA ANALIZEI DE GEN:

- reflectă impactul semnificativ al relațiilor de gen în soluționarea eficace a problemelor societății;
- indică ce fel de impact/rezultat și ce acțiuni alternative sunt necesare.

OBIECTIVELE GENERALE AL ANALIZEI DE GEN

Creșterea nivelului de conștientizare și cunoașterea impactului politicilor/programelor/proiectelor și activităților asupra situației și/sau nevoilor femeilor, bărbaților, fetelor și băieților;

Producerea schimbărilor calitative în dezvoltarea societății;
realizarea și finanțarea politicilor/programelor/proiectelor pentru îmbunătățirea statutului socio-economic al femeilor, fetelor și bărbaților, băieților;

Responsabilizarea APC și APL pentru executarea obligațiilor privind asigurarea egalității de gen.

COMPONENTELE DE BAZĂ ALE ANALIZEI DE GEN:

1. Datele dezagregate pe sexe;
2. Analiza datelor prin constatarea și clarificarea situației;
3. Includerea perspectivei de gen în interpretarea datelor.
4. Examinarea atentă a diferențelor dintre femei și bărbați în fiecare etapă a unei politici sau a unui program/proces.

BENEFICIILE analizei gender

IDENTIFICARE

- Analiza de gen identifică și promovează înțelegerea femeilor și fetelor în calitate de clienți/consumatori de servicii publice prestate de departamente și agenții guvernamentale.
- Probele colectate în cadrul analizei de gen oferă argumente cu privire la relevanța și impactul politicilor, programelor și serviciilor asupra situației femeilor și fetelor.

EFICIENȚĂ

- Instrumente analizei de gen permit îmbunătățirea predictibilității și, ca rezultat, minimizarea efectelor nedorite ale politicilor/programelor.

ACȚIUNE

- Analiza de gen oferă instrumente pentru a înțelege necesitățile clienților și de a adopta decizii eficiente și echitabile.

ANGAJAMENT

- Analiza de gen antrenează femei și fete în stabilirea direcțiilor de dezvoltare relevante și realiste.

ABORDARE SISTEMICĂ

- Analiza de gen are o abordare sistemică îmbunătățind planificarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea în cadrul ciclului de proiect.

INOVAȚIE

- Analiza de gen contestă vechile moduri de gândire și solicită abordări noi.

CALITATEA VIEȚII

- Analiza de gen îmbunătățește, în cele din urmă, calitatea vieții femeilor și fetelor și crește implicarea lor în viața comunității.

Competențele necesare realizării analizei de gen

cunoașterea principiilor/tehnicilor și instrumentelor analizei gender

abilități de selectare a celui mai adecvat cadru/matrice cu randament înalt de soluționare a situațiilor gender sensibile

abilități de interpretare cantitativă și calitativă a datelor dezagregate

competențe de formulare a deciziilor strategice.

Activitatea practică 3.1.

Introducere în analiza de gen: conținutul și beneficiile analizei de gen

Activitatea practică 3.2.

Componentele de bază ale analizei de gen

1. Datele dezagregate pe sexe

Datele care NU sunt dezagregate pe sexe

156 de locuitori ai unui bloc locativ au participat la o reuniune referitoare la sisteme noi de management al deșeurilor și al gospodăriei apelor pentru comunitatea lor. În acest complex locativ, trăiesc 750 de adulți.

Datele dezagregate pe sexe

156 de locuitori ai unui bloc locativ au participat la o reuniune referitoare la sisteme noi de management al deșeurilor și al gospodăriei apelor pentru comunitatea lor.
133 au fost bărbați și 23 au fost femei.
În acest complex locativ, locuiesc 750 de adulți, reprezentați aproximativ egal de către bărbați și femei.

2. Analiza datelor

„Ce înseamnă această informație?”

3. Introducerea perspectivei de gen

Activitatea practică 3.2.

Componentele de bază ale analizei de gen

	2015		2016		2017	
	bărbați	femei	bărbați	femei	bărbați	femei
1. Mărimea medie a pensiei pentru limita de vârstă din sectorul non-agricol, lei	1588,9	1194,6	1973,5	1452,7	2329,6	2258,8
% din valoarea minimumului de existență pentru pensionari, sectorul non-agricol	110%	83%	126%	93%	146%	141%
2. Mărimea medie a pensiei pentru limita de vârstă din sectorul agricol, lei	1045,2	988,9	1256,1	1184,9	1345,5	1260,6
% din valoarea minimumului de existență pentru pensionari, din sectorul agricol	73%	69%	80%	76,0%	85%	79%

3.2. MODELE ȘI INSTRUMENTELE ANALIZEI DE GEN

CONDIȚII NECESARE REALIZĂRII ANALIZEI DE GEN

- Personal calificat;
- Resurse adecvate (informaționale, financiare, materiale);
- Utilizarea experienței locale.

- ✓ Statistici dezagregate pe sex
- ✓ Statistica de gen
- ✓ Indicatorii sensibili la gen

Modele de analiza de gen	Domeniu/sfera de aplicare a modelului de analiza
Modelul analitic Harvard (Harvard Analytical Framework);	diviziunea muncii între bărbați și femei, în agricultură și în mediul urban
<p>Modelele DPU (DPU Frameworks) ce includ:</p> <p>a) modelul Moser</p> <p>b) modelul Levy, (după numele autorilor);</p>	<p>a) diviziunea muncii între bărbați și femei, în agricultură și în mediul urban</p> <p>b) integrarea dimensiunii de gen în instituții</p>
<p>Matricea analizei de gen (Gender Analysis Matrix (GAM));</p> <p>Modelul egalității și al abilitării (Equality and Empowerment Framework (Longwe));</p>	<p>diferențele de gen și impactul proiectelor la nivel de comunitate/organizație (GAM)</p> <p>evaluarea contribuției intervenției (acțiunilor) în toate sectoarele pentru emanciparea/abilitarea femeilor</p>
Modelul capacităților și vulnerabilităților (Capacities and Vulnerabilities Framework (CVA));	în cazul problemelor umanitare și în operațiuni de pregătire pentru dezastrele de orice natura
Modelul planificării orientate spre oameni (People Oriented Planning Framework (POP))	În cazul problemelor refugiaților, bazate pe o abordare extinsă a modelului Harvard
Modelul relațiilor sociale (Social Relations Framework (SRF)).	Dezvoltarea durabilă și schimbările instituționale

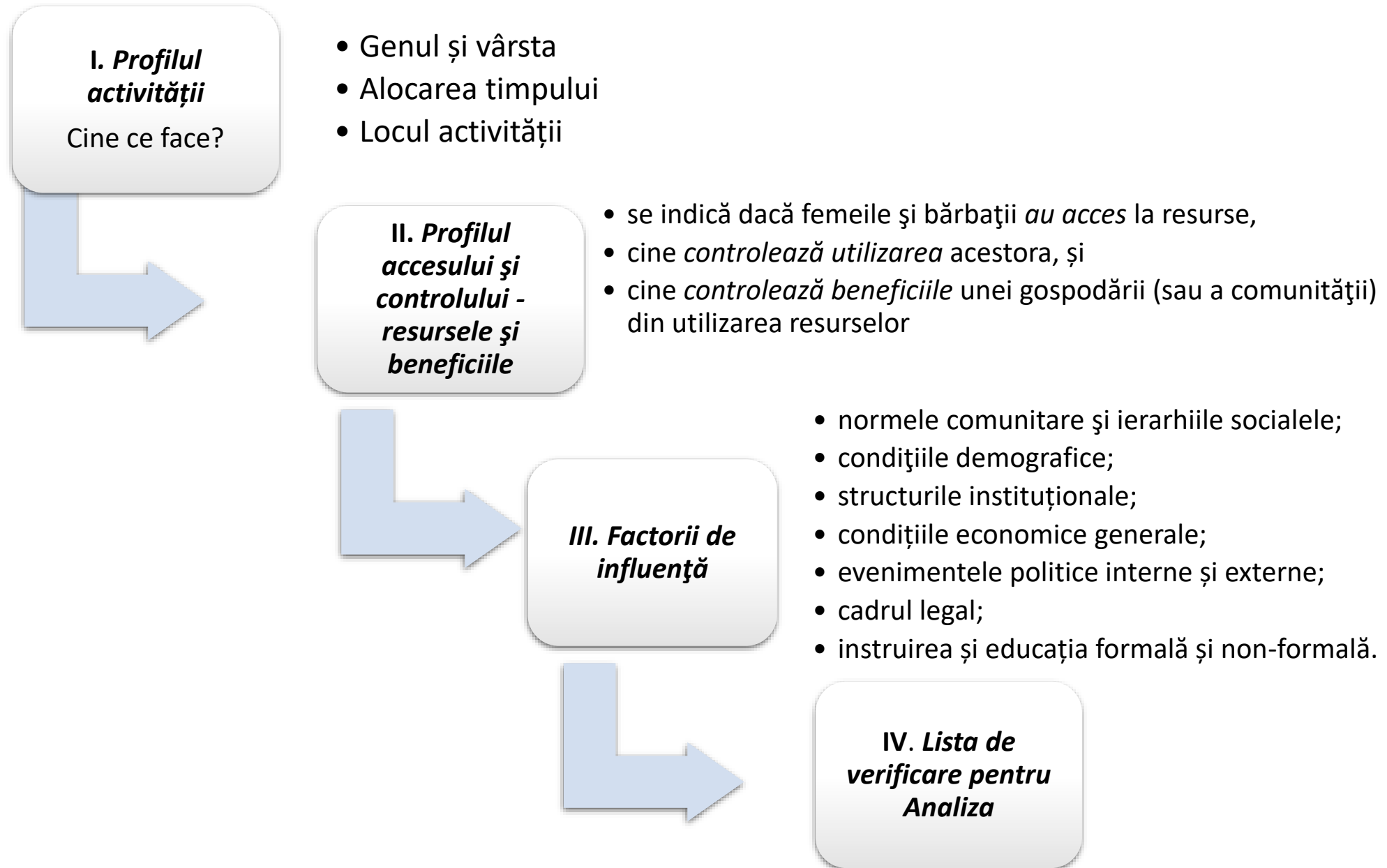

4 FORMATE DE BAZĂ :

- *Nevoile practice și cele strategice;*
- *Rolul triplu în caracteristica activităților;*
- *Accesul și control asupra resurselor și beneficiilor;*
- *Matricea analizei de gen (GAM) – analiza categoriilor de grupuri și categoriilor de impact.*

NEVOII PRACTICE	NEVOI STRATEGICE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Necesități de bază, cum ar fi: condiții de viață adecvate, furnizarea de apă, asistență medicală și ocuparea forței de muncă. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sunt necesare pentru a depăși statutul inegal al femeilor, bărbaților și se referă la chestiuni de putere și control, diviziunea a forței de muncă sensibilă la gen, violența fizică, protecția juridică limitată și alte diferite resurse, cum ar fi participare politică.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Termen scurt 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Termen lung
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Întâlnite în mod constant, în fiecare zi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Implică un proces gradual de schimbare a atitudinilor sociale, inclusiv a atitudinilor femeilor și bărbaților înșiși.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ușor de identificat, deoarece acestea se referă adesea la condițiile de viață de zi cu zi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Greu de identificat, de multe ori necesită oportunități specifice de identificare.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Adresate prin acțiuni directe, cum ar fi: instalarea pompelor de apă și construcția /reparația acoperișului școlii construcție sau facilități de sănătate. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Necesită schimbări în diviziunea forței de muncă sensibilă la gen (femeile să-și asume o muncă, care nu este în mod tradițional văzută ca muncă a femeilor, bărbații să-și asume mai multă responsabilitate în gospodărie și activitățile casnice); ➤ Sporesc drepturile legale, obținând egalitatea salariilor și asigurând controlul femeilor asupra propriilor corpuri.

Modelul analitic HARVARD - Etapele

Matricea acces și control al resurselor și beneficiilor

<u>RESURSE</u> Ce resurse există?	ACCESUL PE GEN Cine le poate accesa?	CONTROL Cine are control și ia decizii asupra lor?
	F: exclusiv feminin F / m: predominant feminin M / F: la fel mascul / feminin M / f: predominant masculin M: exclusiv mascul	
<u>BENEFICII</u> Care sunt avantajele din resurse?	ACCESUL PE GEN// Cine efectiv le poate accesa?	CONTROL Cine are controlul și ia decizii asupra beneficiilor?
	F: exclusiv feminin F / m: predominant feminin M / F: la fel mascul / feminin M / f: predominant masculin M: exclusiv mascul	

Modelul Moser

Își propune să creeze „planificare gender” ca tip de planificare în sine

Scopul planificării gender este emanciparea/eliberarea femeilor din subordinea/supunerea lor și realizarea acestora prin egalitate, echitate, și responsabilizare.

În centrul modelului Moser, sunt trei concepte:

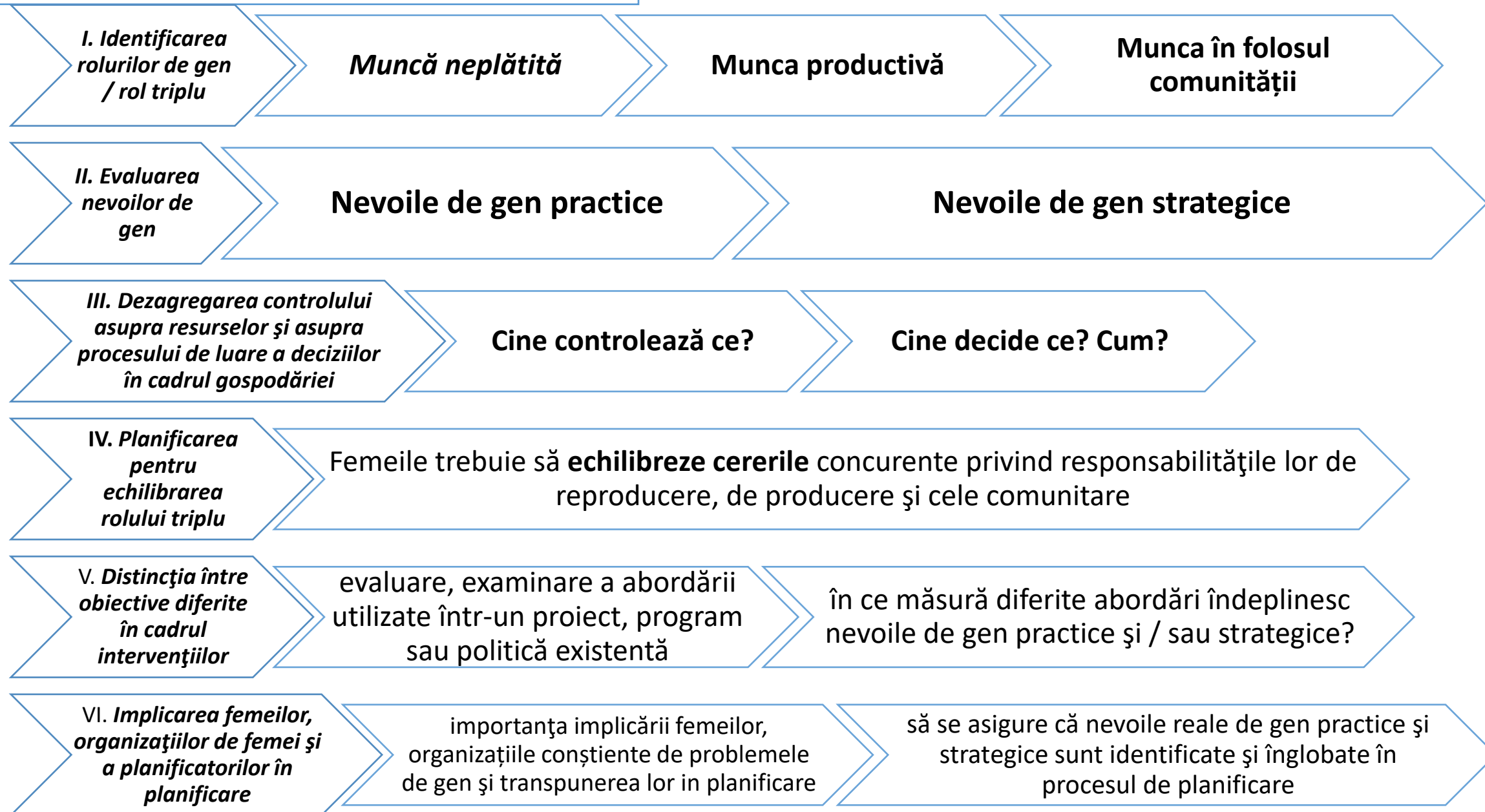
- Rolul triplu al femeii;
- Nevoile gender practice și strategice;
- Categoriile de abordări politice WID / GAD (matrice de politici).

ROLURI TRIPLU

caracteristica activităților

ACTIVITĂȚI DE PRODUCERE	ACTIVITĂȚI DE REPRODUCERE	ACTIVITĂȚI ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Producția de bunuri și servicii pentru consum și vânzare la domiciliu (de exemplu, ocuparea forței de muncă și activitatea independentă, formală și informală). ✓ Munca plătită/remunerată sau <i>munca productivă</i>. ✓ Femeile: locuri de muncă mai puțin plătite (doar salariu), mai puțin garantate, adesea sprijină sectorul ✓ Bărbații: poziții tehnice, manageriale, partide politice, venituri (salariale și de alte tipuri) înalte. ✓ Lucrările productive ale femeilor de multe ori sunt realizate concomitent/in funcție de munca lor de reproducere. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Sarcinile legate de munca casnică, întreținerea gospodăriei și îngrijirea membrilor săi. ⇒ De obicei, <i>muncă neplătită</i>. ⇒ Femei: pregătirea alimentelor, purtarea și îngrijirea copiilor și a altor membri ai gospodăriei, întreținerea casei, colectarea apei. ⇒ Bărbații: construirea casei, securitatea gospodăriei, luarea deciziilor. ⇒ Femeile au o povară mai mare decât bărbații atât ca volum și importanță, cât și durata în timp necesară realizării. ⇒ Activități adesea trecute cu vederea, neevaluate și subevaluate; considerate a fi pur femeiești. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Managementul și bunăstarea comunității. ➤ De obicei, <i>voluntar și neplătite</i>. ➤ Femei: furnizarea și întreținerea resurselor folosite de toată lumea, cum ar fi: apa, asistența medicală, asistența socială, educația. ➤ Aceste activități sunt adesea ca o extindere a rolului reproductiv al femeilor. ➤ Bărbații: politica în cadrul comunității; acordarea sprijinului care vizează forța fizică, participarea la procesul luării deciziilor. ➤ Diferențele privind participarea la activitățile comunității există în toate țările.

Etapele Modelului Moser

Matricea Analizei Gender (GAM)

Ajuta la **determinarea impactului diferit** asupra femeilor și bărbaților al intervențiilor prin asigurarea unei tehnici de identificare a diferențelor de gen în cadrul unei comunități.

Este un **instrument de transformare**, iar utilizarea sa este destinată facilitării procesului de analiză gender pentru membrii comunității.

Modelul încurajează comunitatea să identifice și să elaboreze ipoteze cu privire la **rolurile de gen**.

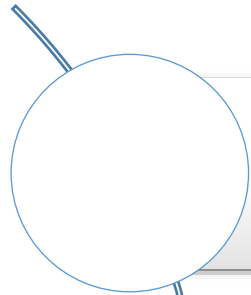

Matricea Analizei de gen

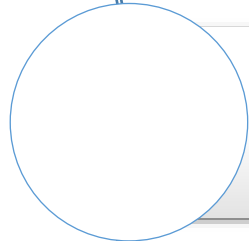
	Munca	Timp	Resurse (acces + control)	Factori socio - culturali
Femei	<ul style="list-style-type: none"> • schimbări în sarcini (de exemplu, căratul apei de la râu), • nivelul de calificare necesar (calificat sau necalificat, învățământ formal, training), și • a capacității de muncă (câți oameni efectuează o sarcină și cât de mult pot face? este necesar să se angajeze muncitori, sau membrii gospodăriei pot realiza sarcina singuri?)	<ul style="list-style-type: none"> • schimbări în cantitatea de timp: trei ore, patru zile ș.a.m.d. (este nevoie de a efectua sarcina asociat cu proiectul sau cu activitatea?)	<ul style="list-style-type: none"> • modificările în accesul la resurse (venituri, terenuri, credit), • gradul de control asupra modificărilor resurselor pentru fiecare grupă analizată.	<ul style="list-style-type: none"> • schimbarea aspectelor sociale în viețile participanților, inclusiv modificări ale rolurilor de gen sau de stare
Bărbați				
Gospodării				
Comunitate				

Metoda celor 4 R

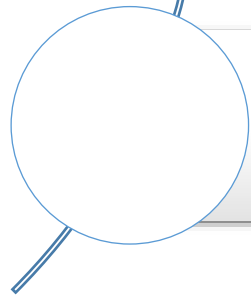
Reprezentare, Resurse, Realitate și Reacție

Cine și ce face și în cât timp?

Cum poate fi integrate perspectiva de gen în etapa de formulare a viziunii și obiectivelor de proiect?

Ce poate fi schimbat în obiective în vederea atingerii egalității de gen?

Metoda celor 4 R

Reprezentare

Topografierea reprezentării de gen: Câte femei și câți bărbați?

Resurse

Examinarea alocării resurselor:

Cum sunt alocate resursele – bani, spațiu și timp – pentru femei și pentru bărbați?

Realitate

Analiza condițiilor:

Care sunt motivele împărțirii pe sexe și ale alocării existente a resurselor între bărbați și femei?

Reacții

Formularea obiectivelor noi: Cum reacționăm la aspectele identificate?

Ce acțiuni sunt necesare pentru remedierea disparităților de gen identificate?

Care sunt cele mai bune metode pentru a crește implicarea femeilor în luarea deciziilor?

Care sunt aspectele prioritare asupra cărora trebuie să se intervină?

Activitatea practică 3.3.

Nevoile practice și strategice ale genului -
elemente de bază ale analizei de gen

Activitatea practică 3.4.

- Rolul triplu al femeii.
- Diviziunea muncii sensibilă la gen în familie.
- Instrumentul de analiză – Graficul activităților pentru 24 de ore

Orele	Mama	Tipul activității	Tata	Tipul activității
6.00	Se trezește		Doarme	
6.30	Pregătește dejunul /aduce apa de la fantână?	Munca de reproducere/neremunerată	Se trezește	
7.00	Mănâncă		Mănâncă	
7.30	Pregătește copii de școală	Munca de reproducere/neremunerată	Pleacă la serviciu	
8.00	Duce copiii la școală		Serviciu	Munca remunerată
8.30	Pleacă la serviciu		Serviciu	
9.00- 15.00	Serviciu		Serviciu	
15.30	Serviciu		Serviciu	
16.00	Serviciu		Serviciu	
16.30	Serviciu		Serviciu	
17.00	Serviciu		Serviciu	
17.30	Vine de la serviciu, pregătește cina		Serviciu	
18.00	pregătește prânzul pentru a doua zi		Serviciu	
18.30	Mănâncă		Mănâncă	
19.00	Spală vasele și pune la spălat /spală cu mană hainele		Activitate de gospodărire//reuniuni în localitate	
19.30	Calcă pentru ziua de mâine		Privește TV	
20.00	Verifică teme		Privește TV	
20.30	Privește TV		Privește TV	
21.00	Privește TV		Privește TV	
21.30	Privește TV		Privește TV	
22.00	Privește TV		Privește TV	
22.30	Se pregătește de culcare		Se pregătește de somn	
23.00	Doarme		Doarme	

Activitatea practică 3.5.

Analiza de gen a prestării serviciilor municipale

Activitatea practică 3.6.

Utilizarea instrumentului de analiza: Profilul de acces și control

3.3. PARTICULARITĂȚILE ANALIZEI DE GEN ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR

PROCESUL DE REALIZARE ANALIZEI DE GEN

Etapă	Conținutul
PASUL 1:	Colectați date dezagregate pe sexe
PASUL 2:	Evaluați rolurile sau modul în care diviziunea de gen a forței de muncă și modelele de luare a deciziilor
PASUL 3:	Evaluați cine are acces și control asupra resurselor, activelor și beneficiilor
PASUL 4:	Înțelegerea și descrierea nevoilor, priorităților și punctelor forte ale femeilor/fetelor și bărbaților/băieților.
PASUL 5:	Înțelegerea complexității relațiilor de gen , credințelor, percepțiilor, stereotipurilor cunoștințelor și normelor sociale ale și despre femei, bărbați, fete și băieți și cum aceasta constrânge sau oferă oportunități de abordare a genului inegalitate.
PASUL 6:	Evaluarea barierelor și constrângerilor femeilor și bărbaților care participă și beneficiază în mod egal de la program / proiect.
PASUL 7:	Elaborarea strategiilor, luarea deciziilor și planificarea măsurilor privind domeniile adecvate de intervenție pentru a aborda barierele și constrângerile, și includerea acestor măsuri în proiectarea și implementarea programelor.
PASUL 8:	Evaluarea capacității partenerilor de planificare, implementare și monitorizare programelor/proiectelor sau activităților cu aspectele de gen integrate
PASUL 9:	Evaluarea potențialului programului / proiectului de a împuternici femeile în abordarea intereselor de gen și a intereselor strategice de transformare relațiile de gen în cadrul societății.
PASUL 10:	Dezvoltarea indicatorilor sensibili la dimensiunea de gen pentru a monitoriza participarea, beneficiile, eficacitatea egalității de gen din strategiile implementate și schimbările în relațiile de gen.
PASUL 11:	Aplicați informațiile și analizele de mai sus pe parcursul întregului ciclu de politică, program / proiect.

Metode de colectare a datelor

1. Metodele tradiționale includ: interviuri formale și sondaje, cartografierea și cercetări statistice.
2. Metodele non-tradiționale pot include: interviuri în teren și sesiuni cu focus-grup, conversații informale, observarea comunității sau a practicilor organizaționale și alte metode.

!!! Important de știut pentru o analiza de gen

- toate cunoștințele/informațiile necesare se află în interiorul organizației;
- participanții (lucrătorii instituției) sunt experți!

Metode de colectare a informațiilor

- ❖ METODE DE EVALUARE PARTICIPATIVE SAU RAPIDE
- ❖ INTERVIURI STRUCTURATE
- ❖ INTERVIURI SEMI-STRUCTURATE
- ❖ INTERVIURI-CHEIE de INFORMARE
- ❖ DISCUȚII DE GRUPURI INFORMALE
- ❖ DISCUȚII ÎN GRUP
- ❖ BRAINSTORMING
- ❖ CHESTIONARE
- ❖ OBSERVARE DIRECTA

SURSELE SECUNDARE

- statistici naționale oficiale, cum ar fi: sondajele privind veniturile și cheltuielile gospodăriilor populației; analizele politicilor macroeconomice (dacă există date dezagregate pe sex);
- analize de gen și studii efectuate în mediul universitar, de către ONG, parteneri și alți donatori, cum ar fi: articolele în reviste naționale, anchete privind violența bazată pe gen, politicile legate de gen în zona proiectului și analize socio-economice, care abordează problematica de gen și oferă date dezagregate pe sexe;
- Rapoartele Organizației Națiunilor Unite și rapoartele ale altor agenții interguvernamentale, cum ar fi cele regionale și naționale, rapoartele privind obiectivele de dezvoltare ale mileniului (indice decalajului de gen și indice egalității de gen), rapoartele UNDP privind dezvoltarea umană etc.

Activitatea practică 3.7.

Colectarea datelor primare.

Importanța abordării participative în cadrul analizei de gen.

Activitatea practică 3.8.

Analiza de gen a datelor dezagregate pe sexe și integrarea perspectivei de gen în diferite sfere/domenii/problematici din R. Moldova